

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

VIII. De celebratione Missarum, & sacramento Eucharistiæ, & divinis officiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

Pius Quintus.

Clerici sub poena suspensionis a divinis Missa sacrificium non celebrarent vesperino tempore.

CAP. I.

Sanctissimus in Christo pater & dominus noster, dominus Pius divina providentia Papa V. ad cuius notitiam pervenit, quod nonnulli cathedralium etiam forsitan metropolitanarum, collegiarum, & aliarum Ecclesiarum, necnon monasteriorum, conventuum domorum, & aliorum piorum locorum secularium, & diversorum ordinum, ac militarium regularium, Praelati, capitula, clerici, fratres, alique superiores & personae antiquum sanctae Romanae Ecclesiae ritum institutum Missarum celebrandarum temporibus pervertere satagentes, diversas licentias & facultates Missas, quae media nocte, & seu in aurora natiuitatis ac de mane resurrectionis Domini nostri Iesu Christi, & forsitan aliarum festivitatum iuxta praedictum ritum celebrari consueverant, de sero etiam forsitan circa solis occasum vigilia festiuitatum earundem in suis Ecclesiis & capellis celebrandi, seu celebrari faciendi ab Apostolica sede vel eius legati, ac etiam maiori poenitentiario pro tempore existente, variis praetextibus impetraverunt, illisque jam pridem utuntur: hoc ab antiquo catholice Ecclesiae instituto, sanctorumque Patrum decretis deviare considerans, ac propterea hunc ab usum ab Ecclesia Dei submovere volens, omnes ac singulas licentias & facultates huiusmodi, haecenus etiam motu proprio, vel quorumvis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibusvis causis quomodolibet concessas, ac Apostolicas & alias literas desuper concessas, illarum omnium tenores pro sufficienter expressis habens, Apostolica auctoritate, ex certa scientia revocavit, ac omnino cassavit, & annullavit: hac praesenti perpetuo valitura constitutione quibusvis Praelatis, capitulis, clericis, fratribus, aliisque superioribus, & personis eorundem Ecclesiarum, monasteriorum, conventuum, domorum, & aliorum piorum locorum in virtute sanctae obedientiae, & sub indignationis suae, ac perpetuae suspensionis a divinis poena districtius inhibens, ne deinceps Missas vesperino tempore nomine licentiarum & facultatum huiusmodi, aut alio quovis praetextu celebrare, vel celebrari facere praesumant: ac mandans locorum ordinariis, ut eandem praesentem constitutionem sub praedictis & aliis sibi beneficiis poenis per quoscunque Praelatos, capitula, clericos, fratres superiores, & personas huiusmodi inviolabiliter observari faciant, contraditores quoque libet auctoritate Apostolica compescendo. Rom. 28. Martii 1566.

Idem.

Divini cultus & templorum Deo dicatarum religio omnino deo-rem exposcitur, ut hinc accantur colloquia, confabulationes, deambulationes, socii, & ea omnia, quae vel scandalo sunt, vel devotionis impedimento: nam dicitur Domini deest sanctitudo.

CAP. II.

Deo optimo maximo, gloriose virgini, & sanctis omnibus debitus honor deferatur, Gregorii X. praedecessoris nostri constitutionem innovantes, ac statuta in Tridentino Concilio observari volentes, statuimus & ordinamus, ut ad Ecclesias sit humilis & devotus ingressus, quieti conversatio, devotis orationibus insistent, & omnes genibus flexis sanctissimum Sacramentum adoret, ad nomen Iesu Christi Domini nostri cum exhibitione reverentiae caput inclinent, nullus in dictis Ecclesiis seditionem faciat, tumultum excitet, clamores moveat, impetumve committat, cessent vana, foeda, & profana colloquia, risus immoderati, & strepitus omnes iudiciorum, & alia quaecunque quae divinum officium perturbare possunt. Nullus intra Ecclesias deambulare audeat sive praesumat, dum celebrantur sacra Missarum mysteria, & alia divina officia. Qui vero praedicta petu-

lanti animo contemplerint, praeter divina ultionis acrimoniam, nostri quoque arbitrii poenas incurrent, quae omnia locorum quoque ordinarii in suis Ecclesiis facient observari. Quicumque vero in Ecclesiis, dum ibi sacrificium Missae, & divina celebrantur officia, aut verbum Dei praedicatur, deambulare, vociferari, aut verso tergo ad sanctissimum irreverenter sedere, aut aliquid, quod scandalum generet, aut divina perturbet officia, facere praesumpserit, poenam vigintiquinque ducatorum incurret, praeter alias arbitrio nostrae imponendas & moderandas poenas, & qui non habebit in aere luet in corpore, aut exilio multabitur. Qui vero in Ecclesiis cum mulieribus impudicis sive etiam honestis colloquium scurrile habuerit, aut alios inhonestos actus fecerit, vigintiquinque ducatorum poenam incurrat, & carceris per mensem. Qui in Ecclesiis, ut supra, obscenis & inhonestis verbis aut signis usus fuerit, aut alia foeda colloquia cum personis quibuscunque habuerit, decem aureorum poenam multetur, aut alias corporaliter puniatur. Mandamus praeterea omnibus & singulis cathedralium, collegiarum, & parochialium Ecclesiarum capitulis, Rectoribus, vicariis, sacristis, ostiariis, & aliis ipsarum custodibus, quatenus praefatos omnes in Ecclesiis delinquentes admonerant, & ut in eis vetita fieri non permittant, vel saltem ipsis ordinariis vel officialibus nostris puniendos deferant: quod si facere neglexerint, poenam duorum aureorum vice qualibet incurrent, ducatorum incurrat, pro secunda poena duplicabitur, pro tertia autem centum ducatos solvet, & ignominia notatus exilio multabitur. Qui vero plebeius fuerit nec erit solvendo, pro prima vice manibus post tergum ligatis ante fores Ecclesiae constituetur per diem integrum, pro secunda sustigabitur per urbem, pro tertia lingua ei perforabitur, & mittetur ad triremes Quicumque clericus in hoc blasphemiae crimen incurrit, pro prima vice fructibus unius anni omnium & quorumcunque beneficiorum suorum, pro secunda beneficiis ipsis privetur, pro tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exilium mittatur. Quod si clericus nullum obtinuerit beneficium, poena pecuniaria, vel corporali, pro prima vice puniatur, pro secunda carceribus mancipetur, pro tertia verbaliter degradetur, & ad triremes mittatur. Qui reliquos sanctos blasphemaverit, pro qualitate blasphemiae atque personae arbitrio iudicis puniatur.

Idem.

Facultatis concessa Graecis Latino more, & Latinis Graeco ritu Missae & alia divina officia celebrandi, revocata.

CAP. III.

Providentia Romani Pontificis plurimum circumspicienda nonnunquam ea quae certis suadentibus causis per eius praedecessores gesta sunt, ex aliis non minus rationabilibus causis alterat, & ad vritinum statum reducit, prout aequitas suadet, & in Domino conspici expedire. Sane cum ad notitiam nostram pervenerit, quod nonnulli Presbyteri tam Graeci, quam Latini antiquum S. R. E. ritum tamen celebratione Missarum, quam aliorum divinarum officiorum pervertere satagentes, diversas licentias & facultates, Missas, & alia divina officia Graeci Latino more, ac Latini Graeco ritu celebrandi ab Apostolica sede, vel eius legati, ac etiam maiore poenitentiario pro tempore existente, variis praetextibus impetrarunt, illisque jam pridem utuntur, hoc ab antiquo catholice Ecclesiae instituto, sanctorumque Patrum decretis deviare considerans, ac propterea hunc ab usum ab Ecclesia Dei extirpare & submovere volens, omnes & singulas licentias & facultates huiusmodi haecenus etiam motu proprio vel quorumvis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibusvis causis quomodolibet concessas, ac Apostolicas & alias literas desuper concessas, illarum omnium tenores pro sufficienter

expressis habentes, Apostolica auctoritate ex certa scientia hac praesenti nostra perpetuo valitura constitutione revocamus, cassamus, annullamus, & irritamus: quibusvis Presbyteris tam Graecis, quam Latinis in virtute sanctae obedientiae, & sub indignationis nostrae, ac perpetuae suspensionis a divinis poenis districtius inhiabentes, ne deinceps Presbyteri Graeci, praecipue uxorati, Latino more, & Latini Graeco ritu, huiusmodi licentiarum & facultatum, aut alio quovis praetextu Missas & alia divina officia celebrare, & celebrari facere praesumant. Mandantes in virtute sanctae obedientiae omnibus & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in civitatibus & diocesis propriis praesentes nostras literas publicari, & sub praedictis & aliis sibi beneficiis poenis per quoscumque Praelatos, Capitula, Clericos, Fratres, Superiores, & personas quolibet inviolabiliter observari faciant. Contradictores quolibet auctoritate Apostolica compescendo.

TITVLVS IX.

DE RELIQUIIS ET VENERATIONE Sanctorum.

Paulus Quartus.

Sanctorum festa & solennes memoria sub die eorum obitus celebrantur.

CAP. I.

Gloriosus in sanctis suis Deus, qui omnia operatur in omnibus, quosdam in Ecclesia sua posuit Apostolos, quosdam Prophetas, quosdam Doctores, quosdam Martyres, & quosdam Confessores, quos per anni circuitum, die ut plurimum qua eos ad caelestia regna migrare contigit, sancta veneratur universalis Ecclesia, ut Christi fideles eorum venerationi per exercitium bonorum operum vacantes, piis ante thronum divinae maiestatis eorum suffragiis adjuvari, & exinde Deo propitio vitam aeternam facilius consequi valeant. Rom. Id. 6. August. 1. 58.

Pius Quintus.

Religiosa festorum dierum renovatio, in quibus nihil agendum quod sanctitatem, charitatem & pietatem non speret.

CAP. II.

Cum dierum festorum observatio ad Dei cultum maxime pertineat, & in lege divina a praecipitur, cupientes abusus praevidere, qui ex eorum inobservantia invaluerunt, omnino corrigere, & antiquorum canonum statuta renovantes mandamus, ut omnes dies dominici, & praecipue in honorem Dei, beatae Mariae virginis, sanctorum Apostolorum feriant, cum omni veneratione observentur, & omnes in diebus praefatis Ecclesias frequentent, divinis officiis devota intendant, ab omni illicito & servili opere abstinere, mercatus non fiant, profanae negotiationes & iudiciorum strepitus conquiescant. Qui vero in diebus praefatis opus aliquod illicitum fecisse deprehensus fuerit, praeter divinam ultionem, & amissionem animalium quibus ad vecturam utitur, etiam graves poenas incurret arbitrio nostro, seu Vicarii nostri in urbe. In aliis autem locis arbitrio ordinariorum, vel aliorum magistratum, ita ut praeventio- nis locus sit. Quibus omnibus districte praecipimus, ut haec diligenter observari procurent, illas etiam festivitates, quae iuxta consuetudinem locorum solemniter celebrari consueverunt, iuxta laudabilem consuetudinem debita cum reverentia observari faciant, sub poenis arbitrio ipsorum imponendis & moderandis. Romae Cal. Aprilis 1566.

a Deuter. 6. Exod. 21. & 30. Eccl. 20. Luc. 16.

Gregorius XIII.

Calendae Octobris perpetuo solennes festa Rosarii beatae virginis ad devotam classis Selimi Turcarum imperatoris in sua terra apud Naupactum.

CAP. III.

Monet Apollus in omnibus gratias agere, necnon quoque sacrarum literarum historiae insignia Dei beneficia, tum ut ei a quo accepta sunt, merito referantur gratias, tum ut fideles quibus collata sunt, illorum memores ad divinum cultum magis indies incitentur. Illiusmodi annuis festivitatibus celebranda esse. Quae cum multoties institutum fuerit, tum vero maxime in Deus patrum nostrorum populum suum a servitute Aegyptiaca per manum fortem liberavit. Notandum non minima beneficia quotidie a Deo optimo maximo accipimus, inter quae illud singularissimum imperatoris nro ab ineffabili ipsius clementia nobis concessum fuit, ut Turcarum classis & numero longe superior, & poterit elata victoris, a Christianorum classe virtute Domini nostri Sabbatho decerante, die septimo Octobris non longe a Corinthiaco sinu penitus devicta & quanta fuerit, qua nempe victoris universum populum Christianum ab impiissimi Tyranni sanctibus divinis manibus ereptum fuisse, indicari nemo potest: Apollus praecipere, & sanctorum patrum exempla sequi volentes, ut huius ingentissimi beneficii universaliter habendam memoria, institueret omnino decrevimus.

Quia vero preces ad Deum oblati, eo gratiores et efficacius conspectum ascendunt, quo dignioribus muneribus, & pio aliquo orandi modo offeruntur, necnon beatum Dominicum ordinis praedicatorum institutum, cum & Gallia & Italia a pernicioso praeterea virentibus, ad iram Dei placandam, & beatissimi virginis intercessionem implorandam, piissimum illius orandi modum instruisse, quod Rosarium & Pater noster beatissime virginis Mariae nuncupatur: annuatim quoque eadem die septima, quae tunc fuit die Dominica prima dicti mensis Octobris, frater noster orones sub dicti Rosarii nuncupatione militantis, per universum orbem iuxta earum laudabilia instituta & consuetudines processionaliter incedentes, pias ad Deum preces effundere, quas per intercessionem beatissime virginis ad locum victoriam consequendam multum proficere pie credendum est, opere pretium nos facere esse existimamus, si ad tantae victoriae caelitus proculdubio concessa memoriam conservandam, ad gratias Deo & beatissimae virgini agendas, festum solenne sub nuncupatione Rosarii in prima Dominica mensis Octobris solemniter celebrandum institueremus. Quae nota proprio & de Apostolica potestate plenius, ad laudem Dei & Domini nostri Iesu Christi, quoque gloriosae virginis matris, tenore praesentium decrevimus, ut de cetero perpetuis futuris temporibus, quolibet prima die Dominica mensis Octobris, per universi orbis partes, in his videlicet Ecclesiis in quibus altare vel capella Rosarii fuerit, ab omnibus & singulis utriusque sexus Christi fidelibus, sub festum solenne sub nuncupatione Rosarii praedicti, sub duplici majori officio, ad instar altarium solennium festivitatum celebretur & sanctificetur, eademque die officium de beatissima virgine novem lectionum more Ecclesiastico persolvatur & recitetur. Decretum praesentium, quas perpetuo valere volumus, nullo unquam tempore de surreptionis vel obreptionis, aut nullius in alio vitio, vel intentionis nostrae, aut alio defectu irriti, argui, vel impugnari posse, sed plenam effectum haberi debere: & ita per quoscumque iudices, quavis auctoritate fulgentes, etiam causarum palatii Apostolicae auctores, & sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, libellata eis & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi aut interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & interpretari, & definiti debere. Cal. April. 1573.

